

አዋጅ ቁጥር .../2012

የኢንቨስትመንት አዋጅ

አምራች እና አስቻይ የኢንቨስትመንት መስኮችን ጨምሮ በሁሉም የኢኮኖሚ ዘርፎች የግሉን ዘርፍ ሚና በማሳደግ በማበረታታት እና በማስፋፋት የአገሪቱን የኢኮኖሚ ልማት ማፋጠን፣ የዕድገቱን ዘላቂነት ማረጋገጥ፣ የአገር ውስጥ የማምረት አቅምን ማጠናከር እና የዜጎችን የኑሮ ደረጃ ማሻሻል አስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ፤

የአገራዊ ኢኮኖሚውን ዓለምአቀፋዊ ተወዳዳሪነት የሚያፋጥን፣ የወጪ ንግድን የሚያስፋፋ፣ ሰፊ እና ጥራት ያለው የሥራ ዕድል የሚፈጥር፣ እንዲሁም በተለያዩ ዘርፎች መካከል ዘላቂ እና ተመጋጋቢ ትስስርን የሚያሳልጥ የኢኮኖሚ ሥርዓት መዘርጋት በማስፈለግ፤

ወደ አገር ውስጥ የሚገባውን የውጭ ባለሀብቶች ኢንቨስትመንት መጠን እና የተሳትፎ መስክ በማስፋት የዕውቀት፣ የክህሎት፣ እና የቴክኖሎጂ ሽግግር እና ስርጸትን ማፋጠን ተገቢ መሆኑን በመገንዘብ፤

በውጭ እና የአገር ውስጥ ኢንቨስትመንቶች መካከል ትስስርን ማስፋት፣ የኢንቨስትመንት ክልላዊ ስርጭትን ማሻሻል፣ እንዲሁም የውጭ ካፒታል በመጠቀም የአገር ውስጥ ባለሀብቶችን ተወዳዳሪነት ማሳደግ አስፈላጊ መሆኑን በመገንዘብ፤

ኢንቨስትመንቶች በአገራዊ የኢንቨስትመንት ዓላማዎች የተመለከቱ ግቦችን ማሳካታቸውን እንዲሁም በሕግ አግባብ መከናወናቸውን ለማረጋገጥ የሚያስችል የቁጥጥር እና የክትትል ሥርዓት መዘርጋት ተገቢ መሆኑን በመገንዘብ፤

የኢንቨስትመንት ፍላጎት፣ መስፋፋት፣ እና ቆይታን ማሳደግ እንዲቻል ኢንቨስትመንት የሚመራበትን ሥርዓት ይበልጥ ግልጽ፣ ተገማኝ፣ እና ቀልጣፋ እንዲሆን ማድረግ በማስፈለግ፤

እነዚህን ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ በሥራ ላይ ያለውን የኢንቨስትመንት ሕግ ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 51(1) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የኢንቨስትመንት አዋጅ ቁጥር ...../2012” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ፦

- 1/ “ኢንቨስትመንት” ማለት አዲስ ድርጅትን ለማቋቋም፣ ወይም ነባር ድርጅትን ሙሉ ለሙሉ ወይም በከፊል ለመግዛት፣ ለማስፋፋት ወይም ለማሻሻል በባለሀብት በገንዘብ ወይም በዓይነት ወይም በሁለቱም የሚደረግ የካፒታል ወጪ ነው፤
- 2/ “ድርጅት” ማለት ለትርፍ የተቋቋመ ድርጅት ነው፤
- 3/ “ካፒታል” ማለት የአገር ውስጥ ወይም የውጭ ገንዘብ፣ የሚተላለፍ ሰነድ፣ የማምረቻ ወይም የአገልግሎት መስጫ መሳሪያ፣ ህንጻ፣ የሥራ ማስኬጃ ካፒታል፣ የንብረት መብት፣ የአእምሯዊ ንብረት መብት ወይም ሌላ የሚዳሰስ ወይም የማይዳሰስ የንግድ ሀብት ነው፤
- 4/ “ባለሀብት” ማለት ኢትዮጵያ ውስጥ ካፒታል ሥራ ላይ ያዋለ የአገር ውስጥ ወይም የውጭ ባለሀብት ነው፤
- 5/ “የአገር ውስጥ ባለሀብት” ማለት ኢትዮጵያ ውስጥ ካፒታል ሥራ ላይ ያዋለ፤
  - ሀ) ኢትዮጵያዊ ዜጋ፤
  - ለ) ሙሉ በሙሉ በኢትዮጵያዊ ዜጋ የተያዘ ኢትዮጵያ ውስጥ የተቋቋመ ድርጅት፤
  - ሐ) መንግሥት፤

- መ) የመንግሥት የልማት ድርጅት፤
- ሠ) አግባብነት ባለው ሕግ የተቋቋመ የህብረት ሥራ ማህበር፤
- ረ) አግባብነት ባለው ሕግ ወይም ኢትዮጵያ ባጸደቀችው ዓለምአቀፍ ስምምነት መሠረት እንደ አገር ውስጥ ባለሀብት የተቆጠረ የውጭ አገር ዜጋ ወይም ድርጅት፤
- ሰ) በዚህ አንቀጽ ከንዑስ-አንቀጽ 5 ፊደል ተራ (ሀ) እስከ (ረ) በተመለከቱት በማናቸውም መካከል በጋራ ኢትዮጵያ ውስጥ የተቋቋመ ድርጅት፤
- ሸ) ይህ አዋጅ ሲወጣ በሥራ ላይ የነበረ ኢንቨስትመንትን በተመለከተ ብቻ ሆኖ ከዚህ በፊት ታወጀው ከጊዜ በኋላ በተሻሩ ሕጎች መሠረት የአገር ውስጥ ባለሀብት የኢንቨስትመንት ፈቃድ የተሰጠው እና አሁንም ኢትዮጵያ ውስጥ በሥራ ላይ ያለ የውጭ አገር ዜጋ ወይም ድርጅት፤ ወይም
- ቀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (5) ፊደል ተራ (ሸ) የተገለጸ ኢንቨስትመንትን በተመለከተ ብቻ ሆኖ በዚህ ንዑስ-አንቀጽ የተመለከተ የውጭ አገር ዜጋ ተወላጅ ነው፤

6/ “የውጭ ባለሀብት” ማለት የውጭ ካፒታል ወደ ኢትዮጵያ በማስገባት ሥራ ላይ ያዋለ፤

- ሀ) የውጭ አገር ዜጋ፤
- ለ) የውጭ አገር ዜጋ በባለቤትነት የተሳተፈበት ድርጅት፤
- ሐ) በማንኛውም ባለሀብት ውጭ አገር የተቋቋመ ድርጅት፤
- መ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (6) ፊደል ተራ (ሀ)፣ (ለ) ወይም (ሐ) በተመለከቱት ማናቸውም ባለሀብቶች መካከል በጋራ የተቋቋመ ድርጅት፤ ወይም
- ሠ) እንደ ውጭ ባለሀብት መቆጠር የፈለገ መደበኛ ነዋሪነቱ ውጭ አገር የሆነ ኢትዮጵያዊ ነው፤

7/ “የመንግሥት የልማት ድርጅት” ማለት ሙሉ በሙሉ በመንግሥት ባለቤትነት የተያዘ ድርጅት ነው፤

8/ “ማስፋፋት” ወይም “ማሻሻል” ማለት ሊደረስበት የሚችል የነባር ድርጅትን

የማምረት ወይም አገልግሎት የመስጠት አቅም ቢያንስ ሀምሳ በመቶ በመጠን በማሳደግ ወይም የነባር ድርጅትን አዲስ የማምረቻ ወይም አገልግሎት መስጫ መስመር በመጨመር ምርትን ወይም አገልግሎትን ቢያንስ መቶ በመቶ በዓይነት ማሳደግ ወይም በሁለቱም ማሳደግን ያጠቃልላል፤

9/ “የቴክኖሎጂ ሽግግር” ማለት ምርትን ለማምረት ወይም የአመራረት ሂደትን ተግባራዊ ለማድረግ ወይም ለማሻሻል ወይም አገልግሎትን ለመስጠት የሚረዳ ሥርዓት ያለው ዕውቀት ማስተላለፍ ሲሆን የሥራ አመራር እና የቴክኒክ ዕውቀት እንዲሁም የግብይት ሁኔታ ቴክኖሎጂንም ይጨምራል፤ ሆኖም ዕቃዎችን ብቻ ለመሸጥ ወይም ለማከራየት የሚደረግን ግንኙነት አይሸፍንም፤

10/ “ከወጭ ንግድ ጋር በተያያዘ የውጭ ድርጅት የካፒታል መዋጮ ሳይኖረው የሚያደርገው ትብብር” ማለት መቶ በመቶ ከወጪ ንግድ ጋር በተያያዘ የውጭ ድርጅት ከአገር ውስጥ ባለሀብት ጋር የሚያደርገው የውል ግንኙነት ሆኖ የውጭ ድርጅቱ ለአገር ውስጥ ባለሀብቱ በሙሉ ወይም በከፊል የሚሰጠው የሚከተሉት ትብብሮችን ይጨምራል፤

- ሀ) አስተማማኝ የውጭ ገበያ ግኝት፤
- ለ) ለውጭ ገበያ የሚቀርቡ ምርቶችን የማምረት ዘዴ፤
- ሐ) የወጪ ንግድ ሥራ አመራር ዕውቀት፤
- መ) በወጭ ገበያ የመሸጥ ስልት፤
- ሠ) ለወጪ ምርት የሚያስፈልጉ ጥሬ ዕቃዎች እና ግብዓቶች አቅርቦት ስልት፤

11/ “መንግሥት” ማለት የፌደራሉ መንግሥት ወይም የክልል መስተዳድር ነው፤

12/ “ክልል” ወይም “የክልል መስተዳድር” ማለት በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ-መንግሥት አንቀጽ 47(1) የተመለከተ ማንኛውም ክልል ሲሆን የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደርን እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደርን ይጨምራል፤

13/ “ቦርድ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 30 መሠረት እንደገና የተቋቋመው የኢትዮጵያ የኢንቨስትመንት ቦርድ ነው፤

14/ “ኮሚሽን” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 35 መሠረት እንደገና የተቋቋመው የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን ነው፤

- 15/ “ጉባዔ” ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 44 መሠረት የተቋቋመ የፌዴራል መንግሥት እና የክልል መስተዳደሮች የኢንቨስትመንት ጉባዔ ነው፤
- 16/ “አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት” ማለት ኮሚሽኑ፣ ከኮሚሽኑ በውክልና ሥልጣን የተሰጠው የፌዴራል መንግሥት አካል፣ ወይም የኢንቨስትመንት ፈቃድ ለመስጠት ወይም ኢንቨስትመንት ለማስተዳደር ሥልጣን የተሰጠው የክልል መስተዳድር አካል ነው፤
- 17/ “የኢንዱስትሪ ፓርክ” የሚለው ሐረግ በኢንዱስትሪ ፓርኮች አዋጅ ቁጥር 886/2007፣ አንቀጽ 2/1/ የተሰጠውን ትርጓሜ ይይዛል፤
- 18/ ማንኛውም በወንድ ያታ የተገለጸው አነጋገር የሴትንም ይጨምራል፡፡

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በማዕድን እና በነዳጅ ፍለጋ፣ ምርመራ እና የማምረት ሥራዎች ላይ ከሚደረጉ ኢንቨስትመንቶች በስተቀር በሁሉም ኢንቨስትመንቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

4. የሥልጣን ክልል

- 1/ የሚከተሉት ኢንቨስትመንቶች አስተዳደር በኮሚሽኑ የሥልጣን ክልል ሥር ይወድቃሉ፦
  - ሀ) ሙሉ በሙሉ በውጭ ባለሀብት የተያዘ ኢንቨስትመንት፤
  - ለ) በአገር ውስጥ እና በውጭ ባለሀብቶች በጋራ የተያዘ ኢንቨስትመንት፤
  - ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 2 ንዑስ-አንቀጽ (5) ከፊደል ተራ (ረ) እስከ (ቀ) በተደነገገው መሠረት እንደ የአገር ውስጥ ባለሀብት በተቆጠረ በትውልድ ኢትዮጵያዊ ባልሆነ የውጭ አገር ዜጋ የሚካሄድ ኢንቨስትመንት፤ እና
  - መ) የኢንቨስትመንት ማበረታቻ በሚሰጥበት የኢንቨስትመንት መስክ አግባብ ካለው የፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤት የንግድ ሥራ ፈቃድ ማውጣት ባለበት የአገር ውስጥ ባለሀብት የሚካሄድ ኢንቨስትመንት፡፡
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም በአየር ትራንስፖርት አገልግሎት፣ በኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጨት ወይም ማስተላለፍ ወይም ማሰራጨት አገልግሎት፣ በኮሙኒኬሽን አገልግሎት፣ እና በፋይናንስ አገልግሎት ሥራዎች ላይ ለሚሰማራ ባለሀብት የኢንቨስትመንት ፈቃድ

የመስጠት፣ የማደስ፣ የማሻሻል፣ የመለወጥ፣ የመተካት፣ የመሰረዝ፣ እና የኢንቨስትመንት ማስፋፊያ ወይም ማሻሻያ ፈቃድ የመስጠት ሥራን እንደ ቅደም ተከተላቸው የኢትዮጵያ ሲቪል አቪየሽን ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ ኢነርጂ ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ የኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን እና የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ኮሚሽንን በመወከል ያከናውናሉ።

3/ የኢትዮጵያ ሲቪል አቪየሽን ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ ኢነርጂ ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ የኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን እና የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ፦

ሀ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (2) መሠረት በውክልና የተሰጣቸውን ተግባር የሚያከናውኑት በዚህ አዋጅ እና አዋጁን ለማስፈጸም በሚወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች መሠረት ይሆናል፤ ሆኖም ለአፈጻጸም አስፈላጊ የሆኑ መመሪያዎችን ከኮሚሽኑ ጋር በመመካከር ማውጣት ይችላሉ፤

ለ) በተሰጣቸው የውክልና ሥልጣን መሠረት የሰጧቸውን አገልግሎቶች የሚመለከት ሪፖርት በየሦስት ወር ለኮሚሽኑ ያቀርባሉ፤

ሐ) የየዘርፎቹን እምቅ አቅም ለመለየት የሚያስፈልጉ ጥናቶችን የማካሄድ፣ ዘርፍ-ተኮር የኢንቨስትመንት ልማት ስትራቴጂዎችን የመቅረጽ እና የኢንቨስትመንት እድሎችን የማስተዋወቅ ሥራዎችን ከኮሚሽኑ ጋር በመቀናጀት ያከናውናሉ።

4/ የክልሎች አግባብ ያላቸው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤቶች በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) እና (2) ከተዘረዘሩት ውጭ ያሉ ኢንቨስትመንቶችን የማስተዳደር ሥልጣን ይኖራቸዋል።

ክፍል ሁለት

የኢንቨስትመንት ዓላማዎች

5. የኢንቨስትመንት ዓላማዎች

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የኢንቨስትመንት ዓላማ ፈጣን፣ አካታች እና ቀጣይነት ያለው የኢኮኖሚ እና ማህበራዊ ልማት እንዲኖር በማድረግ የኢትዮጵያን ህዝቦች የኑሮ ደረጃ ማሻሻል ሆኖ የሚከተሉትን ዝርዝሮች ይጨምራል፦

1/ በልዩ የአምራች እና አስቻይ የልማት ዘርፎች ኢንቨስትመንትን በማሳደግ ብሔራዊ የኢኮኖሚ ተወዳዳሪነትን ማጠናከር፤

- 2/ ለኢትዮጵያውያን ሰፊ እና ጥራት ያለው የሥራ ዕድል መፍጠር እና ለአገሪቱ ዕድገት የሚያስፈልገውን የዕውቀት፣ ክህሎት እና ቴክኖሎጂ ሽግግር ማሳለፍ፤
- 3/ ወጭ ምርቶችን እና አገልግሎቶችን በመጠን፣ በዓይነት እና በጥራት እንዲጨምሩ በማበረታታት የውጭ ምንዛሪ ግኝትን ማሳደግ፤
- 4/ ከውጭ የሚገቡ ምርቶችን በአገር ውስጥ በማምረት የውጭ ምንዛሪን ማዳን፤
- 5/ በአገሪቱ የኢኮኖሚ ልማት የግል ሴክተሩን ሚና ማሳደግ፤
- 6/ የአገሪቱን የተፈጥሮ፣ የባህል እና ሌሎች ሀብቶች ጥቅም ላይ ማዋል እና ማልማት፤
- 7/ በተለያዩ ዘርፎች እንዲሁም በውጭ እና የአገር ውስጥ ኢንቨስትመንቶች መካከል ያለውን ትስስር በማጠናከር የተቀናጀ ኢኮኖሚ መፍጠር፤
- 8/ የማህበራዊ እና የአካባቢ ጥበቃ እሴቶችን የሚከተሉ እና አዎንታዊ አስተዋጽኦ ያላቸው ኢንቨስትመንቶችን ማበረታታት።

ክፍል ሦስት

የኢንቨስትመንት መስኮች፣ የድርጅት ዓይነቶች እና የካፒታል መጠን

6. የኢንቨስትመንት መስኮች

- 1/ በዚህ አንቀጽ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ባለሀብት ለሕግ፣ ለሞራል፣ ለማህበረሰብ ጤና ወይም ደህንነት ተጻራሪ ካልሆነ በስተቀር በማናቸውም የኢንቨስትመንት መስክ መሰማራት ይችላል።
- 2/ ከመንግሥት ጋር በቅንጅት የሚከናወኑ፣ ለአገር ውስጥ ባለሀብቶች የተከለሉ፣ እና ከአገር ውስጥ ባለሀብቶች ጋር በቅንጅት የሚከናወኑ የኢንቨስትመንት መስኮች ዝርዝር በደንብ ይወሰናል።
- 3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (2) መሠረት ከሚከለሉ በስተቀር ሁሉም የኢንቨስትመንት መስኮች ለውጭ ባለሀብቶች ክፍት ይሆናሉ።
- 4/ ቦርዱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (2) እና (3) መሠረት የሚወሰኑ የኢንቨስትመንት መስኮችን ዝርዝር ሊያሻሽል ይችላል።

7. ከመንግሥት ጋር በቅንጅት የሚካሄድ ኢንቨስትመንት

እንደ አግባብነቱ የመንግሥት የልማት ድርጅቶች ይዞታ እና አስተዳደር ኤጀንሲ ወይም

በመንግሥት እና የግል ዘርፍ አጋርነት የሚቋቋሙ ፕሮጀክቶችን ለማስፈጸም በሕግ ልጣን የተሰጠው ተቋም፤ ማንኛውም የግል ባለሀብት ከመንግሥት ጋር በቅንጅት በኢንቨስትመንት መስክ ለመሰማራት የሚያቀርበውን የፕሮጀክት ሀሳብ ይቀበላል፤ ተገቢነት ባለው ሕግ የተመለከቱ የአፈጻጸም ሂደቶችን በመከተልም አቅርቦ ያስወስናል፤ ሲፈቀድም በቅንጅት ተሳታፊ የሚሆነው የልማት ድርጅት እንዲሰየም ወይም የፕሮጀክት ኩባንያ እንዲቋቋም ያደርጋል።

8. ኢንቨስትመንት የሚካሄድባቸው ድርጅቶች ዓይነት

- 1/ ኢንቨስትመንት ከሚከተሉት ድርጅቶች በአንደኛው ሊካሄድ ይችላል፦
  - ሀ) በግለሰብ፤
  - ለ) ኢትዮጵያ ውስጥ ወይም ውጭ አገር በተቋቋመ ድርጅት፤
  - ሐ) አግባብ ባለው ሕግ መሠረት በተቋቋመ የመንግሥት የልማት ድርጅት፤
  - መ) አግባብ ባለው ሕግ መሠረት በተቋቋመ የህብረት ሥራ ማህበር።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) ላይ በተመለከቱት የድርጅት ዓይነቶች የሚካሄድ ማንኛውም ኢንቨስትመንት በኢትዮጵያ የንግድ ሕግ ወይም አግባብ ባለው ሌላ ሕግ መሠረት መመዘገብ አለበት።
- 3/ ማንኛውም ውጭ አገር ተቋቁሞ ኢትዮጵያ ውስጥ የተመዘገበ ድርጅት በኢትዮጵያ የንግድ ሕግ እና ድርጅቶችን በሚመለከቱ ሌሎች ሕጎች ይገዛል።

9. ከውጭ ባለሀብት የሚጠየቅ ዝቅተኛ የካፒታል መጠን

- 1/ ማንኛውም የውጭ ባለሀብት በዚህ አዋጅ መሠረት በኢንቨስትመንት መስክ ለመሰማራት ለአንድ የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ከ 200,000.00 (ሁለት መቶ ሺህ) የአሜሪካን ዶላር ያላነሰ ካፒታል መመደብ አለበት።
- 2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም ከአገር ውስጥ ባለሀብት ጋር በቅንጅት በኢንቨስትመንት ላይ የሚሰማራ የውጭ ባለሀብት የሚጠየቀው ዝቅተኛ የካፒታል መጠን 150,000.00 (አንድ መቶ ሀምሳ ሺህ) የአሜሪካን ዶላር ይሆናል።
- 3/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም በአርክቴክቸር ወይም በኢንጂነሪንግ ሥራዎች ወይም በተዛማጅ የቴክኒክ ማማከር አገልግሎት፤

በቴክኒክ ምርመራ እና ትንተና ወይም በአሳታሚነት ሥራ የሚሰማራ የውጭ ባለሀብት የሚጠየቀው ዝቅተኛ የካፒታል መጠን፦

ሀ) በተናጠል ሲሆን 100,000.00 (አንድ መቶ ሺህ) አሜሪካን ዶላር፤

ለ) ከአገር ውስጥ ባለሀብት ጋር በቅንጅት ሲሆን 50,000.00 (ሀምሳ ሺህ) አሜሪካን ዶላር ይሆናል።

4/ በዚህ አንቀጽ የተመለከተው ዝቅተኛ የመነሻ ካፒታል የመመደብ ግዴታ በሚከተሉት ባለሀብቶች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም፤

ሀ) ከነባር ኢንቨስትመንቱ የሚያገኘውን ትርፍ ወይም የትርፍ ድርሻ በማንኛውም ለውጭ ባለሀብት በተፈቀደ መስክ መልሶ ሥራ ላይ የሚያውል የውጭ ባለሀብት፤

ለ) ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር ወደ አክሲዮን ማኅበር ሲለወጥ ለአክሲዮን ማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት የሚመረጡ ግለሰቦች፤ እና

ሐ) የውጭ ባለሀብት ሙሉ ድርጅትን ወይም በድርጅቱ ያለውን አክሲዮን በሙሉም ሆነ በከፊል የሚገዛ የውጭ ባለሀብት።

5/ ማንኛውም የውጭ ባለሀብት ወደ አገር ውስጥ ያስገባውን የኢንቨስትመንት ካፒታል በማናቸውም ጊዜ አግባብ ባለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት በማስመዝገብ የምስክር ወረቀት መያዝ ይኖርበታል። አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ለባለሀብቱ የሚሰጠውን የምስክር ወረቀት ቅጂ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ይልካል።

ክፍል አራት

የኢንቨስትመንት ፈቃድ

10. የኢንቨስትመንት ፈቃድ አስፈላጊነት እና አሰጣጥ

1/ የሚከተሉት ባለሀብቶች የኢንቨስትመንት ፈቃድ ያስፈልጋቸዋል፦

ሀ) የውጭ ባለሀብቶች፤

ለ) በቅንጅት በኢንቨስትመንት ላይ የሚሰማሩ የአገር ውስጥ እና የውጭ ባለሀብቶች፤

ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 2 ንዑስ-አንቀጽ (5) ፊደል ተራ (ረ)፣ (ሰ)፣ (ሸ) እና

(ቀ) የተመለከቱ እንደ አገር ውስጥ ባለሀብት በመቆጠር በኢንቨስትመንት የሚሰማሩ ባለሀብቶች፤

መ) የኢንቨስትመንት ማበረታቻ በሚሰጥበት የኢንቨስትመንት መስክ የሚሰማሩ እና የማበረታቻው ተጠቃሚ መሆን የሚፈልጉ የአገር ውስጥ ባለሀብቶች፤ እና

ሰ) የማስፋፊያ ወይም የማሻሻያ ኢንቨስትመንት ማካሄድ የሚፈልግ ባለሀብት ሆኖ ኢንቨስትመንቱ ማበረታቻ በሚሰጥበት መስክ ውስጥ የሚወድቅ ከሆነ እና ባለሀብቱ በማበረታቻው ተጠቃሚ ለመሆን ከመረጠ።

2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) ፊደል ተራ (ሐ) ድንጋጌ ቢኖርም እንደ የአገር ውስጥ ባለሀብት የተቆጠረ በትውልድ ኢትዮጵያዊ የሆነ የውጭ ዜጋ የኢንቨስትመንት ማበረታቻ በማይሰጠው፤ ወይም ማበረታቻ የሚሰጠው ቢሆንም ማበረታቻ የማግኘት መብቱን በመተው ያለኢንቨስትመንት ፈቃድ ኢንቨስትመንት ላይ ሊሰማራ ይችላል።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም፤ ነባር ድርጅት ገዝቶ ባለበት ሁኔታ ለማካሄድ ወይም የነባር ድርጅትን አክሲዮን ለመግዛት የሚፈልግ የውጭ ባለሀብት ጥያቄውን ለኮሚሽኑ በማቅረብ በቅድሚያ ፈቃድ ማግኘት ይኖርበታል። ኮሚሽኑ የተጠየቀውን ፈቃድ ያለበቂ ምክያት ሊከለክል ወይም ሊያዘገይ አይችልም።

4/ ማንኛውም ባለሀብት በማናቸውም ጊዜ የአገር ውስጥ እና የውጭ ባለሀብት የኢንቨስትመንት ፈቃዶችን በአንድ ላይ ሊይዝ አይችልም።

11. የኢንቨስትመንት ፈቃድ ዕድሳት

1/ የኢንቨስትመንት ፈቃድ ባለሀብቱ ምርቱን ወይም አገልግሎቱን ለገበያ ማቅረብ እስከሚጀምርበት ጊዜ ድረስ በየአመቱ መታደስ አለበት። የንግድ ሥራ ፈቃድ ከወጣ በኋላ የኢንቨስትመንት ፈቃድ መታደስ አይኖርበትም።

2/ የኢንቨስትመንት ፈቃድ ዕድሳት ጥያቄ ፈቃዱ የሚያገለግልበት የአንድ አመት ጊዜ ባለቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለበት።

3/ ማንኛውም ባለሀብት የኢንቨስትመንት ፈቃድ ከወሰደበት ጊዜ ጀምሮ

የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቱን ትግበራ ሳይጀምር ሁለት ዓመት ካለፈው ወይም የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ትግበራውን ለማጠናቀቅ አግባብ ካለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ጋር ከሚስማማበት ጊዜ በሁለት ዓመት ከዘገየ የኢንቨስትመንት ፈቃዱ ይሰረዛል።

4/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (3) ድንጋጌ ቢኖርም አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ባለሀብቱ የፕሮጀክት ትግበራውን ሊጀምር ወይም ሊያጠናቅቅ ያልቻለው በበቂ ምክንያት መሆኑን ካመነበት ፈቃዱ ይታደሳል።

12. በትግበራ ላይ የሚገኝ የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት ማስተላለፍ

የንግድ ሥራ ፈቃድ ከማውጣቱ በፊት በትግበራ ላይ የሚገኝ የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቱን ለሌላ ባለሀብት ማስተላለፍ የሚፈልግ ማንኛውም ባለሀብት ጥያቄውን አግባብ ላለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት በማቅረብ ማስፈቀድ ይኖርበታል። አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት የተጠየቀውን ፈቃድ ያለበቂ ምክንያት ሊከለክል ወይም ሊያዘገይ አይችልም።

13. የኢንቨስትመንት ፈቃድን ማገድ ወይም መሰረዝ

1/ ማንኛውም ባለሀብት፦

- ሀ) አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት በዚህ አዋጅ መሠረት የሚጠይቀውን መረጃ ወይም የፕሮጀክት አፈጻጸም ሪፖርት በትክክል እና በወቅቱ ካላቀረበ፣ ወይም ሆን ብሎ ወይም በቸልተኝነት የተሳሳተ ሪፖርት ካቀረበ፣
- ለ) የኢንቨስትመንት ፈቃዱን ወይም የፈቃድ ዕድሳትን ያገኘው በማታለል ወይም የሀሰት መረጃ ወይም መግለጫ በማቅረብ ከሆነ፣
- ሐ) የኢንቨስትመንት ፈቃዱን ከተሰጠበት ዓላማ ውጭ ከተገለገለበት፣
- መ) ያለበቂ ምክንያት በአዋጁ እና በአዋጁ መሠረት በወጡ ደንቦች ላይ በተመለከተው መሠረት የኢንቨስትመንት ፈቃዱን ካላሳደሰ፣
- ሠ) የፕሮጀክት ትግበራ ጀምሮ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 ንዑስ-አንቀጽ (3) በተደነገገው የጊዜ ገደብ ካላጠናቀቀ እና ፕሮጀክቱን ሊያጠናቅቅ እንደማይችልም ከታመነ፣ ወይም
- ረ) ይህን አዋጅ፣ በአዋጁ መሠረት የወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች

ድንጋጌዎችን ወይም ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሕጎች ከተላለፈ፤

የኢንቨስትመንት ፈቃዱ ይታገዳል።

2/ የኢንቨስትመንት ፈቃዱ የታገደበት ባለሀብት ለዕገዳው ምክንያት የሆነውን ጉዳይ እንዲያስተካክል ጊዜ ይሰጠዋል።

3/ ማንኛውም ባለሀብት፡-

ሀ) የዚህ አዋጅ አንቀጽ 11 ንዑስ-አንቀጽ (4) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ በአንቀጽ 11 ንዑስ-አንቀጽ (3) በተደነገገው የጊዜ ገደብ ውስጥ የኢንቨስትመንት ትግበራ ካልጀመረ፤

ለ) ለኢንቨስትመንት ፈቃዱ ዕገዳ ምክንያት የሆነውን ጉዳይ በተሰጠው ጊዜ ውስጥ ካላስተካከለ፤

ሐ) የኢንቨስትመንት ሥራውን በፈቃዱ ከተወ፤ ወይም

መ) ተፈጻሚነት ባለው ሕግ መሠረት የተሰጡትን ማበረታቻዎች ከታቀደላቸው ዓላማ ውጭ ካዋለ ወይም ከሕግ ውጭ ለሌላ ሰው ካስተላለፈ የኢንቨስትመንት ፈቃዱ ይሰረዛል።

4/ አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚወስደውን የኢንቨስትመንት ፈቃድ የመሰረዘ ስርዓት ለሚመለከታቸው አካላት ሁሉ ያሳውቃል። የኢንቨስትመንት ፈቃድ የተሰረዘበት ባለሀብት ፈቃዱ ከተሰረዘበት ቀን ጀምሮ ሲያገኝ የነበረው ጥቅም ወዲያውኑ ይቋረጥበታል።

5/ ፈቃዱ የተሰረዘበት ባለሀብት በኢንቨስትመንት ማበረታቻ ያገኛቸውን ጥቅሞች ሁሉ ፈቃዱ ከተሰረዘበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለኢትዮጵያ ገቢዎች ሚኒስቴር፣ ለኢትዮጵያ ጉምሩክ ኮሚሽን፣ ለገንዘብ ሚኒስቴር እና አግባብነት ላላቸው ሌሎች አካላት ይመልሳል።

6/ የኢንቨስትመንት ፈቃድ ፈቃዱን ከሰጠው አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ውጭ በሌላ ማንኛውም አካል ሊታገድ ወይም ሊሰረዘ አይችልም።

7/ የኢንቨስትመንት ፈቃዱ የተሰረዘበት ባለሀብት ፈቃዱ ከተሰረዘበት ቀን ጨምሮ ከሚቆጠር የአንድ ዓመት ጊዜ በፊት አዲስ የኢንቨስትመንት ፈቃድ ማውጣት አይችልም።

14. ሪፖርት የማድረግ እና የመተባበር ግዴታ

የኢንቨስትመንት ፈቃድ ያወጣ ማንኛውም ባለሀብት፦

- 1/ ስለኢንቨስትመንቱ አፈጻጸም ሂደት በየሦስት ወሩ አግባብ ላለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ሪፖርት ማቅረብ አለበት፤
- 2/ አግባብ ባለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ሲጠየቅ ስለሚያካሂደው የኢንቨስትመንት ፕሮጀክት መረጃ የመስጠት ግዴታ አለበት።

ክፍል አምስት

የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት እና ከአገር ውስጥ ባለሀብቶች ጋር የሚደረጉ የትብብር

ስምምነቶች ምዝገባ

15. የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት ከኢንቨስትመንቱ ጋር በተያያዘ የሚዋዋለውን የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት በኮሚሽኑ ማስመዘገብ አለበት።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንጻ (1) መሠረት ያልተመዘገበ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት በኮሚሽኑ ዘንድ ሕጋዊ እውቅና አይኖረውም።
- 3/ ኮሚሽኑ የመዘገበውን የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ለሚመለከታቸው የፌዴራል መንግሥት አስፈጻሚ አካላት እና በግልባጭ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ያሳውቃል።

16. ከወጭ ንግድ ጋር በተያያዘ የውጭ ድርጅት የካፒታል መዋጮ ሳያደርግ የሚያደርገው የትብብር ስምምነት

- 1/ ማንኛውም የአገር ውስጥ ባለሀብት ከወጪ ንግድ ጋር በተያያዘ የካፒታል መዋጮ ከማያደርግ የውጭ ድርጅት ጋር የሚፈጽመውን የትብብር ስምምነት በኮሚሽኑ ማስመዘገብ አለበት።
- 2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) መሠረት ያልተመዘገበ የትብብር ስምምነት በኮሚሽኑ ዘንድ ሕጋዊ እውቅና አይኖረውም።
- 3/ ኮሚሽኑ የመዘገበውን የትብብር ስምምነት ለሚመለከታቸው አስፈጻሚ አካላት እና በግልባጭ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ያሳውቃል።

ክፍል ስድስት

የኢንቨስትመንት ማበረታቻ፣ ዋስትና እና ጥበቃ፣ እና ማሳለጥ

17. የኢንቨስትመንት ማበረታቻዎች

የኢንቨስትመንት ማበረታቻ ለማግኘት ብቁ የሆኑ የኢንቨስትመንት መስኮች እንዲሁም የሚሰጡ የኢንቨስትመንት ማበረታቻዎች ዓይነት እና መጠን የሚኒስትሮች ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ይወሰናሉ።

18. የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት መሆን

1/ በፍትሐብሔር ሕግ ከአንቀጽ 390 እስከ አንቀጽ 393 የተደነገገው ቢኖርም የውጭ ባለሀብት ወይም እንደ አገር ውስጥ ባለሀብት የተቆጠረ የውጭ ዜጋ ለኢንቨስትመንት ሥራው የሚያስፈልገው የማይንቀሳቀስ ንብረት ባለቤት መሆን ይችላል።

2/ በፍትሐብሔር ሕግ ከአንቀጽ 390 እስከ አንቀጽ 393 የተደነገገው ቢኖርም ከፍተኛ መጠን ያለው ኢንቨስትመንት ባለቤት የሆነ የውጭ ባለሀብት ወይም እንደ አገር ውስጥ ባለሀብት የተቆጠረ የውጭ ዜጋ የአንድ መኖሪያ ቤት ባለቤት እንዲሆን ሊፈቀድለት ይችላል። ለዚህ ድንጋጌ አፈጻጸም የሚያስፈልጉ ዝርዝር ሁኔታዎች በደንብ ይወሰናሉ።

3/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) እና (2) የተደነገገው መብት ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በኢንቨስትመንት ሥራ ላይ የተሰማሩ ባለሀብቶችንም ይጨምራል።

19. የኢንቨስትመንት ዋስትና እና ጥበቃ

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚካሄድ ማንኛውም ኢንቨስትመንት ለሕዝብ ጥቅም፣ በሕግ አግባብ፣ እና ያለመድልዎ ካልሆነ በስተቀር ሊወሰድ አይችልም።

2/ ማንኛውም ኢንቨስትመንት በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) መሠረት የሚወሰድ ከሆነ በወቅቱ የገበያ ዋጋ ተመጣጣኝ ካህ በቅድሚያ መከፈል አለበት።

20. ገንዘብ ወደ ውጭ አገር ማዛወር

1/ ማንኛውም የውጭ ባለሀብት ከሚያካሂደው ኢንቨስትመንት የሚያገኛቸውን የሚከተሉትን ክፍያዎች እና ገቢዎች በወቅቱ ተመን መሠረት በውጭ ምንዛሪ ከኢትዮጵያ ውጭ ማዛወር ይችላል።

- ሀ) ከኢንቨስትመንቱ ያገኘውን ትርፍ እና የትርፍ ድርሻ፤
- ለ) ከውጭ አገር ላገኘው ብድር ዋና ገንዘብ እና ወለድ ክፍያ፤
- ሐ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 15 መሠረት ካስመዘገበው የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነት ጋር የተያያዘ ክፍያ፤
- መ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 16 መሠረት ካስመዘገበው የትብብር ስምምነት ጋር የተያያዘ ክፍያ፤
- ሠ) ለሌላ ባለሀብት አክሲዮን በማስተላለፍ ወይም ድርጅቱን በከፊልም ሆነ በሙሉ ለማንኛውም ሌላ ባለሀብት በማዛወር ያገኘው ገንዘብ፤
- ረ) ድርጅት ሲሸጥ፣ ካፒታል ሲቀንስ ወይም ፈርሶ ሂሳቡ ሲጣራ የሚገኝ ገቢ፤ እና
- ሰ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ 19 ንዑስ-አንቀጽ (2) መሠረት የሚፈጸም የካሳ ክፍያ።

2/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) የተመለከተው ቢኖርም በቅንጅት የሚካሄድ ኢንቨስትመንት ተሳታፊ የሆነ የአገር ውስጥ ባለሀብት ከኢንቨስትመንቱ የሚያገኘውን ገንዘብ ወደ ውጭ ማዛወር አይፈቀድለትም።

3/ በዚህ አዋጅ መሠረት ለሚካሄዱ ኢንቨስትመንቶች ተቀጥረው የሚሰሩ ቋሚ ነዋሪነታቸው ከኢትዮጵያ ውጭ የሆነ የውጭ አገር ዜጎች የሚያገኙትን ደመወዝ እና ሌሎች ክፍያዎች አግባብነት ያለው የአገሪቱ ሕግ በሚፈቅደው መሠረት በወቅቱ ተመን በውጭ ምንዛሪ ወደ ውጭ አገር መላክ ይችላሉ።

21. የውጭ ብድር እና የውጭ ምንዛሪ የባንክ ሂሳብ

1/ ማንኛውም ባለሀብት ለኢንቨስትመንቱ የሚያስፈልገውን ብድር ከውጭ አገር አበዳሪዎች ሊወስድ ይችላል።

2/ የውጭ ብድር መውሰድ የሚፈልግ ባለሀብት የብድር ስምምነት ከመዋዋሉ በፊት ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በማቅረብ ማስፈቀድ እና አግባብነት ባለው መመሪያ መሠረት ማስመዘገብ አለበት።

3/ ማንኛውም የውጭ ባለሀብት ለኢንቨስትመንቱ ዓላማ የሚውል የውጭ ምንዛሪ የባንክ ሂሳብ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት

ኢትዮጵያ ውስጥ ባሉ ባንኮች መክፈት ይችላል።

22. የውጭ ዜጎች ቅጥር እና የሥራ ፈቃድ

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት ለኢንቨስትመንቱ አስፈላጊ የሆኑ እና ተገቢ ሙያ ያላቸውን በከፍተኛ ማኔጅመንት፣ በተቆጣጣሪነት፣ በአሰልጣኝነት እና በሌሎች የቴክኒክ ሥራዎች ላይ የሚሰማሩ የውጭ አገር ዜጎችን መቅጠር ይችላል። ሆኖም የውጭ ዜጎችን መቅጠር የሚችለው ዘርፉ በሚፈልገው ደረጃ ተመሳሳይ ሙያ ወይም ልምድ ያላቸው ኢትዮጵያውያን ማግኘት አለመቻሉ ሲረጋገጥ ነው።
- 2/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) ድንጋጌ ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለሀብት ዋና ሥራ አስፈጻሚን፣ ዋና የኦፕሬሽን ኃላፊን እና ዋና የፋይናንስ ኃላፊን ጨምሮ ለኢንቨስትመንቱ የሚያስፈልጉ የውጭ ዜግነት ያላቸው ከፍተኛ የማኔጅመንት አባላትን እንደ አስፈላጊነቱ መቅጠር ይችላል። የከፍተኛ ማኔጅመንት አባላት የሥራ ፈቃድ ሌሎች የውጭ ዜግነት ያላቸው ሠራተኞችን የሚመለከቱ በዚህ አንቀጽ የተመለከቱ ቅድመ-ሁኔታዎችን ማሟላት ሳያስፈልግ ይታደሳል።
- 3/ የማንኛውም ባለሀብት ወይም በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) መሠረት ተቀጥሮ ኢትዮጵያ ውስጥ የሚሰሩ የውጭ ዜጋ የትዳር አጋር አገር ውስጥ አብራ የምትኖር ከሆነ የሥራ ፈቃድ ሊሰጣት ይችላል።
- 4/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) መሠረት የውጭ ዜጎችን የሚቀጥር ባለሀብት ለኢትዮጵያውያን አስፈላጊው ስልጠና እንዲዘጋጅ እና እንዲሰጥ በማድረግ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የውጭ አገር ዜጋ ሠራተኞችን እንዲተኩ የማድረግ ግዴታ አለበት።
- 5/ ለውጭ ዜጎች የሥራ ፈቃድ ሊሰጥ የሚችለው በአንድ የሥራ መደብ ለማገልገል እስከ ሦስት አመት ሲሆን እንደ አግባብነቱ ባለሀብቱ በቅድሚያ ተመሳሳይ ችሎታ ያላቸው ኢትዮጵያውያን ሠራተኞች የሌሉ መሆኑን ማረጋገጡን፣ እንዲሁም ተተኪ ኢትዮጵያውያንን በማሰልጠን ረገድ የወሰደውን ተጨባጭ እርምጃ መሠረት በማድረግ በየአመቱ ይታደሳል።
- 6/ የውጭ አገር ዜጋ ለተቀጠረበት ሥራ አስፈላጊ አለመሆኑ ሲረጋገጥ ኮሚሽኑ የሥራ ፈቃዱ እንዳይታደስ ወይም እንዲሰረዝ ሊወስን ይችላል።
- 7/ ኮሚሽኑ ከሠራተኛ እና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር በመተባበር

የሚከተሉትን ጉዳዮች የሚመለከት የአሠራር መመሪያ ያዘጋጃል፤ ተፈጻሚም ያደርጋል፤

- ሀ) የውጭ አገር ዜጋ ለሚቀጠርበት የሥራ መደብ የሚኖረውን አስፈላጊነት እና ሙያዊ ተገቢነት፤
- ለ) የፈቃድ ዕድሳት ለማከናወን እንዲሟላ የሚጠበቀው የኢትዮጵያውያን ተተኪዎች ስልጠና አፈጻጸም፤
- ሐ) በአገር ውስጥ ገበያ ተፈላጊ ችሎታ ያለው ተተኪ የሰው ሀይል መኖር አለመኖሩ የሚረጋገጥበት አግባብ፤ እና
- መ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (7) ከፊደል ተራ (ሀ) እስከ (ሐ) ከተዘረዘሩት ጉዳዮች ጋር ተያይዞ ወይም በሌሎች ተጨማሪ ምክንያቶች የሥራ ፈቃድ የሚሰጥበት፤ ዕድሳት የሚከለክልበት ወይም ፈቃዱ የሚሰረዝበት ሥርዓት።

8/ ኮሚሽኑ ከንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ጋር በመተባበር ባለሀብቶች ለተተኪ ኢትዮጵያውያን ሠራተኞች የስልጠና መርሐግብር በማዘጋጀት የዕውቀት እና የክህሎት ሽግግር እንዲኖር የማድረግ ግዴታቸውን ለመከታተል የሚያስችል የክትትል መመሪያ በማዘጋጀት ይተገብራል።

23. የቪዛ አገልግሎት

- 1/ ኮሚሽኑ ወይም የውክልና ሥልጣን የተሰጠው የኢንቨስትመንት አካል ከኢንቨስትመንት ጋር በተያያዘ ወደ አገር ውስጥ ለሚገቡ የውጭ አገር ዜጎች እንዲሁም ኢትዮጵያ ውስጥ በኢንቨስትመንት ላይ ለተሰማሩ ባለሀብቶች ቤተሰቦች (ወላጆች እና ልጆች) ተገቢ ቪዛ እንዲያገኙ ሊያመቻች ይችላል።
- 2/ ለኢንቨስትመንት ጉዳዮች ወደ ኢትዮጵያ ለመግባት ከትውልድ ወይም መኖሪያ አገሩ ውጭ የቪዛ ጥያቄ ለሚያቀርብ የውጭ አገር ዜጋ ከኮሚሽኑ ሊሰጥ በሚችል የድጋፍ ደብዳቤ መሠረት ባለበት ሦስተኛ አገር ውስጥ ቪዛ ሊሰጠው ይችላል።
- 3/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚካሄድ ኢንቨስትመንት ባለቤት ወይም ባለድርሻ የሆነ የውጭ አገር ዜጋ ኮሚሽኑ በሚሰጠው ማረጋገጫ መሠረት የአምስት ዓመት የብዙ ጊዜ መመላለሻ ቪዛ ሊሰጠው ይችላል።

- 4/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚከናወን ኢንቨስትመንት የሚያካሂድ ድርጅት ውስጥ የሚሰራ ዋና ሥራ አስኪያጅ፣ የቦርድ አባል እና ከፍተኛ የሥራ ኃላፊ፣ እንዲሁም የድርጅቱ ዋና መስሪያ ቤት ወይም ሆልዲንግ ኩባንያ ከፍተኛ የሥራ ኃላፊ ኮሚሽኑ በሚሰጠው ማረጋገጫ መሠረት የሦስት ዓመት የብዙ ጊዜ መመላለሻ ሺዛ ሊሰጠው ይችላል።
- 5/ በዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች መሠረት በብዙ ጊዜ መመላለሻ ሺዛ ወደ ኢትዮጵያ የገባ ማናቸውም የውጭ አገር ዜጋ በአንድ ጊዜ የሚኖረው ከፍተኛ የቆይታ ጊዜ ከዘጠና (90) ቀናት ሊበልጥ አይችልም።
- 6/ ለዚህ አንቀጽ ተገቢ አፈጻጸም ኮሚሽኑ ከኢሚግሬሽን፣ ዜግነት እና ወሳኝ ኩነት ኤጀንሲ እና ሌላ አግባብነት ካለው የመንግሥት አካል ጋር በመተባበር ይሰራል።

24. የአንድ ማዕከል አገልግሎት

- 1/ ኮሚሽኑ በዚህ አዋጅ መሠረት የኢንቨስትመንት ፈቃድ ለሰጣቸው ባለሀብቶች የአንድ ማዕከል አገልግሎት ይሰጣል፣ አግባብነት ያላቸው ሌሎች አካላትን ያስተባብራል፣ የየዕለት ተግባራቸውን ያቀናጃል።
- 2/ የክልል የኢንቨስትመንት አካላት የኢንቨስትመንት ፈቃድ ለሰጧቸው ባለሀብቶች አግባብነት ባላቸው የፌደራል እና የክልል ሕጎች መሠረት የአንድ ማዕከል አገልግሎት ይሰጣሉ።

ክፍል ሰባት

የአቤቱታ ሥርዓት እና የኢንቨስትመንት አለመግባባት አፈታት

25. አቤቱታ የማቅረብ መብት

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት ከኢንቨስትመንቱ ጋር የተያያዘ ቅሬታ ካለው አግባብ ላለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት አቤቱታ የማቅረብ መብት አለው።
- 2/ ኢንቨስትመንትን አስመልክቶ በተሰጠ የመጨረሻ የአስተዳደር ውሳኔ ላይ በባለሀብት የሚቀርብ አቤቱታ ቀልጣፋ፣ ሚዛናዊ እና ውጤታማ በሆነ መንገድ ይፈታል።
- 3/ በዚህ የአዋጁ ክፍል የተደነገገው የአቤቱታ ሥርዓት በኢንቨስትመንት ላይ ለመሰማራት የቀረበ ጥያቄ ላይ አግባብ ባለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት የተሰጠ የመጨረሻ ውሳኔን በመቃወም ለሚቀርብ አቤቱታም ተፈጻሚ ይሆናል።

26. የኮሚሽኑ ውሳኔ ላይ የሚቀርብ አቤቱታ

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት በኮሚሽኑ የሚተላለፍ የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔን በመቃወም ለቦርዱ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።
- 2/ ባለሀብቱ የኮሚሽኑ ውሳኔ በጽሑፍ እንዲደርሰው ከጠየቀ ጥያቄው ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሰዓት (7) የሥራ ቀናት ውስጥ ይሰጠዋል።
- 3/ በኮሚሽኑ በተሰጠ የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለቦርዱ የሚቀርብ ማንኛውም አቤቱታ ባለሀብቱ ውሳኔው መሰጠቱን ካወቀበት ቀን ጀምሮ በሰዓት (30) የሥራ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።
- 4/ ቦርዱ በቀረበለት አቤቱታ ላይ አቤቱታው ከቀረበበት ቀን አንስቶ በዘጠና (90) የሥራ ቀናት ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል።
- 5/ ባለሀብቱ የቦርዱ ውሳኔ በጽሑፍ እንዲደርሰው ከጠየቀ ጥያቄው ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሰዓት (7) የሥራ ቀናት ውስጥ በቦርዱ ጽሕፈት ቤት አማካኝነት ይሰጠዋል።

27. በፌደራል መንግሥት አስፈጻሚ አካላት የሚሰጥ ውሳኔ ላይ የሚቀርብ አቤቱታ

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት በዚህ አዋጅ መሠረት የሚካሄድ ኢንቨስትመንትን አስመልክቶ በፌደራል መንግሥት አስፈጻሚ አካል የተላለፈን በኢንቨስትመንቱ ላይ ጉልህ ተጽዕኖ የሚያደርስ የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔን የተመለከተ አቤቱታ ለኮሚሽኑ የማቅረብ መብት አለው።
- 2/ ባለሀብቱ የማናቸውም የፌደራል መንግሥት አስፈጻሚ አካል የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔ በጽሑፍ እንዲደርሰው ከጠየቀ በሰዓት (7) የሥራ ቀናት ውስጥ ይሰጠዋል።
- 3/ በፌደራል መንግሥት አስፈጻሚ አካል በተሰጠ የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ለኮሚሽኑ የሚቀርብ ማንኛውም አቤቱታ ባለሀብቱ ውሳኔው መሰጠቱን ካወቀበት ቀን ጀምሮ በሰዓት (30) የሥራ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።
- 4/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (1) መሠረት የቀረበ አቤቱታ መፍትሔ እንዲያገኝ አቤቱታ ከቀረበበት የመንግሥት አካል ጋር በመነጋገር አቤቱታው

ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሰላሳ (30) ቀናት ውስጥ የመፍትሔ ሀሳብ በጽሑፍ ያቀርባል።

5/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (4) መሠረት ያቀረበው የመፍትሔ ሀሳብ በጽሑፍ እንዲደርሰው አቤቱታ አቅራቢው ከጠየቀ ጥያቄው ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሰላሳ (7) የሥራ ቀናት ውስጥ ይሰጠዋል።

6/ ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (4) መሠረት ያቀረበውን የመፍትሔ ሀሳብ በመቃወም፣ ወይም የተሰጠው የመፍትሔ ሀሳብ አቤቱታ በቀረበበት የመንግሥት አካል ተቀባይነት ያላገኘ እንደሆነ ባለሀብቱ ለቦርዱ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

7/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (6) መሠረት ለቦርዱ የሚቀርብ ማንኛውም አቤቱታ በኮሚሽኑ የቀረበው የመፍትሔ ሀሳብ ለባለሀብቱ በተገለጸ ወይም የመፍትሔ ሀሳቡ አቤቱታ በቀረበበት የመንግሥት አካል ተቀባይነት አለማግኘቱን ባለሀብቱ ባወቀ በሰላሳ (30) የሥራ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።

8/ ቦርዱ በቀረበለት አቤቱታ ላይ አቤቱታው ከቀረበበት ቀን አንስቶ በዘጠና (90) የሥራ ቀናት ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል።

9/ የቦርዱ ውሳኔ የሚመለከተው ማንኛውም የፌደራል መንግሥት አካል ውሳኔውን የማክበር እና በውሳኔው መሠረት የመፈጸም ግዴታ አለበት።

28. የኢንቨስትመንት አለመግባባት አፈታት

1/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚካሄድ ኢንቨስትመንትን በተመለከተ በባለሀብት እና በመንግሥት መካከል የሚነሳ ማንኛውም አለመግባባት በውይይት ወይም በድርድር ይፈታል።

2/ አለመግባባቱ ከተከሰተበት ቀን አንስቶ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ በውይይት ወይም በድርድር መፍትሔ ካላገኘ ጉዳዩ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሊቀርብ ይችላል።

3/ የውጭ ኢንቨስትመንትን በተመለከተ የፌደራል መንግሥት አለመግባባቶች በግልግል ዳኝነት እንዲፈቱ ሊስማማ ይችላል።

- 4/ የውጭ ባለሀብት የኢንቨስትመንት አለመግባባትን ለፍርድ ቤት ወይም ለግልግል ዳኝነት ለማቅረብ ከመረጠ ምርጫው የመጨረሻ እና ሌላኛውን ከመጠቀም የሚያግድ ይሆናል።

ክፍል ስምንት

የኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት

29. የኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት

የኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት የሚከተሉትን ያጠቃልላል፤

- 1/ የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ፤
- 2/ የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን፤
- 3/ የፌዴራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድሮች የኢንቨስትመንት ጉባዔ፤ እና
- 4/ በክልል ሕጎች የሚወሰኑ የክልል ኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት።

30. የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቁሟል።

31. የቦርዱ ሥልጣን እና ተግባር

- 1/ ቦርዱ፦
  - ሀ) በዚህ አዋጅ፣ አዋጁን መሠረት አድርገው በሚወጡ ደንቦች፣ እንዲሁም የኢንዱስትሪ ፓርኮችን አሰያዩም፣ አስተዳደር እና ቁጥጥርን ለመግዛት በወጡ ሕጎች የተሰጡትን ሥልጣን እና ተግባሮች ይፈጽማል፤
  - ለ) የዚህን አዋጅ አፈጻጸም እና የኮሚሽኑን ሥራዎች በበላይነት ይቆጣጠራል፣ ይከታተላል፤
  - ሐ) በኢንቨስትመንት ጉዳዮች ላይ የፖሊሲ ሀሳብ ያመነጫል፤
  - መ) እንደ አስፈላጊነቱ ይህ አዋጅ እና አዋጁን ለማስፈጸም የወጡ ደንቦች እንዲሻሻሉ ሀሳብ ያቀርባል፤
  - ሠ) ይህን አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሠረት የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል፤

ረ) ኮሚሽኑ ወይም ሌሎች የፌዴራል መንግሥት አስፈጻሚ አካላት በሚሰጡት የመጨረሻ አስተዳደራዊ ውሳኔ ቅር የተሰኙ ባለሀብቶች በዚህ አዋጅ በተመለከተው የአቤቱታ አቀራረብ ሥርዓት መሠረት በሚያቀርቡት አቤቱታ ላይ ይወስናል፤

ሰ) ለባለሀብቶች የሚሰጡ የኢንቨስትመንት ማበረታቻዎችን ዓይነት እና መጠን፣ እንደዚሁም በማበረታቻ ተጠቃሚ መሆን የሚገባቸው የኢንቨስትመንት መስኮች የሚለዩበትን መመዘኛ በተመለከተ አግባብነት ላለው የመንግሥት አካል በጥናት ላይ የተመረከዘ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፤

ሸ) ከሚመለከታቸው የመንግሥት እና የግል ዘርፍ አካላት ጋር ተገቢውን ምክክር በማድረግ ከመንግሥት ጋር በቅንጅት የሚካሄዱ፣ ወይም ለአገር ውስጥ ባለሀብት የተከለሉ፣ ወይም ለአገር ውስጥ እና ለውጭ ባለሀብት የቅንጅት ኢንቨስትመንት የተከለሉ የኢንቨስትመንት መስኮች ለውጭ ባለሀብት ክፍት እንዲሆኑ፣ እንዲሁም ክፍት የሆኑ የኢንቨስትመንት መስኮች ለህዝብ ጥቅም ሲባል ከውጭ ባለሀብት ተሳትፎ እንዲከለሉ ይወስናል።

2/ ቦርዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ-አንቀጽ (8) ፊደል ተራ (ሸ) መሠረት የሚያሳልፋቸው ማናቸውም ውሳኔዎች ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናሉ። ውሳኔዎቹ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በህትመት ወይም በሌላ መንገድ ለህዝብ ተደራሽ እንዲሆኑ ያደርጋል።

32. የቦርዱ አባላት

1/ ቦርዱ የሚከተሉት አስራ ሦስት አባላት ይኖሩታል፤

ሀ) ጠቅላይ ሚኒስትሩ.....ሰብሳቢ፤

ለ) በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየም የመንግሥት ኃላፊ....ምክትል ሰብሳቢ፤

ሐ) ከንግድ፣ ከኢንዱስትሪ፣ ከአገልግሎት፣ ከፋይናንስ፣ ከገቢዎች፣ ከግብርና፣ ከኃይል፣ እና ከሌሎች አግባብነት ካላቸው ዘርፎች አስተዳደር ጋር በተያያዘ ቀጥተኛ ወይም ተዛማጅ የሥራ ኃላፊነት ያላቸው ስምንት የመንግሥት ኃላፊዎች.....አባላት፤

- መ) በግሉ የኢንቨስትመንት ዘርፍ የሚሰየሙ ሁለት ተወካዮች.....አባል፤ እና
  - ሠ) የኮሚሽኑ ኮሚሽነር.....አባል እና ጸሀፊ።
- 2/ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ሰብሳቢው ሌሎች አግባብነት ያላቸውን አካላት ለቦርዱ ስብሰባ ሊጠራ ይችላል።
- 3/ የግል ኢንቨስትመንት ዘርፍን በመወከል ለቦርዱ አባልነት የሚሰየሙ አባላት፦
- ሀ) በቦርዱ ውሳኔዎች ድምጽ አይሰጡም፤
  - ለ) ለሁለት አመት የሚያገለግሉ ሆኖ ለተጨማሪ ሁለት አመት ሊሰየሙ ይችላሉ፤
  - ሐ) ኃላፊነታቸውም ሆነ በቦርዱ ውይይቶች የሚያደርጉት ተሳትፎ በማናቸውም መልኩ ከሚገለጽ የግል ጥቅም ግጭት ነጻ በሆነ መልኩ መወጣት ይኖርባቸዋል፤ የግል ጥቅምን የሚነካ ወይም ማናቸውም የጥቅም ግጭት የሚያስነሳ ጉዳይ ካለ ራሳቸውን ከተሳትፎ ማቀብ ይኖርባቸዋል።
- 4/ ቦርዱ አጠቃላይ አሠራሩ የሚመራበት፣ ስብሰባዎቹ የሚካሄዱበት፣ የሚያያቸው ጉዳዮች የሚቀርቡበት እና ውሳኔዎች የሚሰጡበትን ሥርዓት የሚወስን መመሪያ ያወጣል።
- 5/ ኮሚሽኑ የቦርዱ ጽህፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል። የቦርዱ ጽህፈት ቤት የራሱን የሰው ሀይል ያደራጃል።

33. የቦርዱ ስብሰባዎች

- 1/ ቦርዱ በየሦስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2/ ከግማሽ በላይ የሚሆኑ የቦርዱ አባላት በማንኛውም ስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ-ጉባዔ ይሆናል።
- 3/ የቦርዱ ውሳኔዎች በድምጽ ብልጫ ያልፋሉ፤ ሆኖም የተሰጠ ድምጽ ዕኩል የሆነ እንደሆነ ሰብሳቢው የሚደግፈው የውሳኔ ሀሳብ ያልፋል።

34. የኢንቨስትመንት አማካሪ ኮሚቴ

ቦርዱ እንደ አስፈላጊነቱ የኢንቨስትመንት አማካሪ ኮሚቴዎችን ያቋቁማል፤

ኃላፊነታቸውን ይወስናል፤ አባላቱን እና ሰብሳቢዎቻቸውን ይሰይማል።

35. የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን

የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን የሕግ ሰውነት ያለው ራሱን የቻለ የፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤት፤ ተጠሪነቱም ለጠቅላይ ሚኒስትሩ ሆኖ በዚህ አዋጅ እንደገና ተቋቁሟል።

36. ዋና መስሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መስሪያ ቤት አዲስ አበባ ውስጥ ሆኖ እንደ አስፈላጊነቱ በማናቸውም ቦታ ቅርንጫፍ ወይም ተጠሪ ጽህፈት ቤት ሊኖረው ይችላል።

37. ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ ለኢንቨስትመንት ምቹ የሆነ ከባቢያዊ ሁኔታ መፍጠር፤ ኢንቨስትመንትን መሳብ እና ማቆየት፤ እና ግልጽ እና ቀልጣፋ የኢንቨስትመንት አስተዳደር ሥርዓትን ተግባራዊ ማድረግ ነው።

38. የኮሚሽኑ ሥልጣን እና ተግባር

ኮሚሽኑ፦

- 1/ በዚህ አዋጅ፣ ይህን አዋጅ መሠረት አድርገው በሚወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች እንዲሁም የኢንዱስትሪ ፓርኮች አስተዳደር እና ቁጥጥርን ለመግዛት በወጡ ሌሎች ሕጎች የተሰጡትን ሥልጣን እና ተግባሮች ሥራ ላይ ያውላል፤
- 2/ የኢንቨስትመንት ጉዳዮችን በተመለከተ በማዕከልነት በማገልገል የኢንቨስትመንት እንቅስቃሴዎችን ይመራል፣ ያበረታታል፣ ያስተባብራል፣ ያስፋፋል፤
- 3/ ምቹ እና ተወዳዳሪ የኢንቨስትመንት ከባቢ ሁኔታ እንዲኖር ለማድረግ የሚወሰዱ የፖሊሲ እና የአፈጻጸም ሀሳቦችን ያመነጫል፣ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- 4/ ኢንቨስትመንት የማስተዋወቅ ሥራዎችን ይመራል፣ በኢንቨስትመንት ተሳትፎ ሊያደርጉ የሚችሉ ተፈላጊ ባለሀብቶችን ዝርዝር ያደራጃል፣ እንዲሁም የተመረጡ ባለሀብቶችን ለመሳብ የሚያስችሉ ሥራዎችን ያከናውናል፤
- 5/ አገሪቱ ተመራጭ የኢንቨስትመንት መዳረሻ መሆኗን የሚያሳዩ የአዲስ ገጽታ ማቋቋም እና ግንባታ ሥራዎችን ይሰራል፣ በየዘርፉ ተነጻጻሪ የውድድር

አቅሞችን እና የንግድ ሥራ ስኬትን የሚያመለክቱ መረጃዎችን የያዙ የኢንቨስትመንት ዕድሎችን ለይቶ ያደራጃል፤ የዘርፍ ፕሮፋይሎችን እና ሌሎች የማስተዋወቂያ ጽሑፎችን ያዘጋጃል፤ ያሰራጫል፤ ዓውደ-ርዕዮችን፤ እና ሴሚናሮችን በአገር ውስጥ እና በውጭ አገር ያካሂዳል፤ በተዘጋጁ ተመሳሳይ ፕሮግራሞች ላይ ይሳተፋል፤ ሥልጠናዎችን ይሰጣል፤

6/ ተጨባጭ የኢንቨስትመንት ዕድል መግለጫዎችን በማዘጋጀት ያስተዋውቃል፤ ሲጠየቅም በቅንጅት ለሚደረግ ኢንቨስትመንት ተሳታፊዎችን የማገናኘት አገልግሎት ይሰጣል፤

7/ በአገራዊ የኢንቨስትመንት ዕድሎችን የማስተዋወቅ እንቅስቃሴ የኢንዱስትሪ ፓርኮችን ማስተዋወቅ አንዱ እና ወሳኝ ሥራው አድርጎ ይንቀሳቀሳል፤

8/ በመንግሥት ኢንዱስትሪ ፓርኮች የሚኖሩ ምቹ የኢንቨስትመንት ዕድሎችን ከማስተዋወቅ፣ ባለሀብቶችን ከመሳብ እና ከመመልመል ጋር በተያያዘ በማዕከልነት የሀብት ብክነትን የሚቀንስ ሥርዓት በማደራጀት የተቀናጀ፣ ተደራሽ እና ትክክለኛ መረጃ ለባለሀብቶች እና ለሚመለከታቸው ባለድርሻ አካላት ያቀርባል፤

9/ የውጭ ኢንቨስትመንቶች ሊመጡ ከሚችሉባቸው አገሮች ጋር አገሪቱ የምታደርጋቸውን የሁለት-ደረጃ የኢንቨስትመንት ማስፋፊያ እና ጥበቃ ስምምነቶች ተፈጻሚነት ባለው የዓለምአቀፍ ስምምነቶች መዋዋያ እና ማጽደቂያ ሕግ ሥርዓት መሠረት ይደራጀራል፤ ይፈርማል፤

10/ በኮሚሽኑ፣ በባለሀብቶች እና እና በሌሎች መንግሥታዊ አካላት መካከል ወቅታዊ እና ትክክለኛ የመረጃ ፍሰት እንዲኖር የሚያስችል የመረጃ መለዋወጫ ሥርዓት እንዲፈጠር ያደርጋል፤

11/ ኢንቨስትመንትን ለማስፋፋት በባለሀብቶች፣ በመንግሥታዊ መስሪያ ቤቶች፣ በክልል መስተዳድሮች እና በሌሎች ኢንቨስትመንትን በተመለከተ አግባብነት ባላቸው አካላት መካከል ግንኙነት እንዲኖር ያደርጋል፤ ያስተባብራል፤

12/ ማንኛቸውንም ኢንቨስትመንት-ነክ መረጃዎች ይሰበስባል፤ ያጠናቅራል፤ ወቅታዊ ያደርጋል፤ ይተነትናል፤ ያሰራጫል፤

13/ በተሰጠው የሥልጣን ክልል የኢንቨስትመንት ፈቃድ ይሰጣል፤ ያድሳል፤

ይሰርዛል፤ እንዲሁም የውጭ ባለሀብቶች ወደ አገር ውስጥ ያስገቡትን ካፒታል ይመዘግባል፤

14/ ከኢንቨስትመንት ጋር የተያያዙ የቴክኖሎጂ ሽግግር ስምምነቶችን ይመዘግባል፤

15/ የውጭ ድርጅት የካፒታል መዋጮ ሳያደርግ ከውጭ ንግድ ጋር በተያያዘ ከአገር ውስጥ ባለሀብት ጋር የሚያደርገውን የትብብር ስምምነት ይመዘግባል፤

16/ የኢንቨስትመንት ፈቃድ የሰጣቸውን ባለሀብቶች የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቶች ደረጃ እና አፈጻጸም ይከታተላል፤ የኢንቨስትመንት ፈቃዱ የያዛቸው ሁኔታዎች መከበራቸውን፣ ማበረታቻዎች ለታለመላቸው ዓላማ መዋላቸውን እንዲሁም ብሔራዊ የኢንቨስትመንት ዓላማዎች መሟላታቸውን ይቆጣጠራል፤

17/ የድህረ-ኢንቨስትመንት ድጋፍን ጨምሮ ለባለሀብቶች የመረጃ፣ የምክር እና የቴክኒክ አገልግሎቶች ይሰጣል፤ እንዲሁም የግብዓት ትስስር እንዲኖር መረጃ የማቅረብ ድጋፍ ይሰጣል፤

18/ የአንድ ማዕከል አገልግሎት ይሰጣል፤ ያስተባብራል፤

19/ የድህረ-ኢንቨስትመንት የድጋፍ እና ክትትል ሥራን ለዚህ ዓላማ ከተቋቋሙ አካላት ጋር በቅንጅት ያከናውናል፤

20/ የክልል አግባብ ያላቸው ኢንቨስትመንት መስሪያ ቤቶችን ለማጠናከር የሚረዱ የምክር እና የቴክኒክ ድጋፎችን ይሰጣል፤ የጋራ የምክክር መድረኮችን ያዘጋጃል፤

21/ ባለሀብቶች በዚህ አዋጅ እና አዋጁን ለማስፈጸም በሚወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች ይዘት ላይ የሚኖራቸው ግንዛቤ እንዲዳብር ያደርጋል፤

22/ ከባለሀብቶች እና ማህበሮቻቸው ጋር መደበኛ እና በሥርዓት የተዋቀረ የመንግሥት እና የግል ዘርፍ ምክክሮችን ያካሂዳል፤ አግባብነት ካላቸው የመንግሥት አካላት ጋር በመተባበር የኢንቨስትመንት ማነቆዎች እንዲፈቱ ያደርጋል፤

23/ የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድን መመሪያዎች እና ውሳኔዎች ይፈጽማል፤ በሚመለከታቸው ሌሎች አካላት መተግበራቸውንም ይከታተላል፤

24/ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ ውል ይዋዋላል፤ በስሙ ይከሰሳል፤ ይከሰሳል፤

25/ ዓላማውን ከግብ ለማድረስ የሚያስፈልጉ ሌሎች ተዛማጅ ተግባራትን

ያከናውናል።

39. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፦

- 1/ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሾሙ ኮሚሽነር እና እንደ አስፈላጊነቱ ምክትል ኮሚሽነሮች፤ እና
- 2/ ለሥራው የሚያስፈልጉ ሠራተኞች ይኖሩታል።

40. የኮሚሽነር ሥልጣን እና ተግባር

ኮሚሽነሩ፦

- 1/ የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈጻሚ በመሆን ከቦርዱ በሚሰጠው አጠቃላይ መመሪያ መሠረት የኮሚሽኑን ሥራዎች ይመራል፤ ያስተዳድራል፤
- 2/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 38 የተመለከቱትን የኮሚሽኑን ሥልጣን እና ተግባራት በሥራ ላይ ያውላል፤
- 3/ የኮሚሽኑን ሠራተኞች በፌደራል የሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሠረት ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤ ያሰናብታል፤
- 4/ ከተለያዩ የልማት አጋራት እና ባለድርሻ አካላት ጋር የሚፈጸሙ የተቋማዊ አቅም ግንባታ ትብብር ሁኔታዎችን ይወስናል፤
- 5/ በተሰጠው ሥልጣን ማዕቀፍ ይህን አዋጅ እና አዋጁን መሠረት አድርገው የሚወጡ ደንቦችን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል፤
- 6/ የኮሚሽኑን የሥራ መርሐግብር እና በጀት አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽህፈት ቤት ያቀርባል፤ ሲጸድቅም ተግባራዊ ያደርጋል፤
- 7/ ለኮሚሽኑ በተፈቀደው በጀት እና የሥራ መርሐግብር መሠረት ክፍያዎችን ይፈጽማል፤
- 8/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረጉ ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል፤
- 9/ የኮሚሽኑን የሥራ አፈጻጸም እና የሂሳብ ሪፖርቶች አዘጋጅቶ ለጠቅላይ ሚኒስትር ጽህፈት ቤት ያቀርባል፤
- 10/ ለኮሚሽኑ ሥራ ቅልጥፍና በሚያስፈልግ መጠን ሥልጣን እና ተግባሩን በከፊል

ለኮሚሽኑ ሌሎች ኃላፊዎች እና ሠራተኞች በውክልና ይሰጣል።

41. የምክትል ኮሚሽነር ሥልጣን እና ተግባር

1/ ምክትል ኮሚሽነር፦

- ሀ) የኮሚሽኑን ተግባሮች በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራት እና በማስተባበር ኮሚሽነሩን ይረዳል፤
- ለ) በኮሚሽኑ መዋቅር መሠረት የሥራ ክፍፍል በማድረግ ከኮሚሽኑ ዘርፎች ከፊት ይከታተላል፤
- ሐ) ኮሚሽነሩ በማይኖርበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል፤
- መ) ከኮሚሽነሩ ተለይተው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባሮች ያከናውናል።

2/ ምክትል ኮሚሽነሩ ተጠሪነቱ ለኮሚሽነሩ ይሆናል።

42. በጀት

የኮሚሽኑ በጀት በመንግሥት ይመደባል።

43. የሂሳብ መዛግብት

- 1/ ኮሚሽኑ የተሟሉ እና ትክክለኛ የሆኑ የሂሳብ መዛግብት ይይዛል።
- 2/ የኮሚሽኑ የሂሳብ መዛግብት እና ገንዘብ-ነክ ሰነዶች በዋናው አዲተር ወይም ዋናው አዲተር በሚሰይመው አዲተር በየአመቱ ይመረመራሉ።

44. የፌደራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድሮች የኢንቨስትመንት ጉባዔ መቋቋም

የፌደራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድሮች የኢንቨስትመንት አስተዳደርን በተመለከተ በትብብር እና በቅንጅት የሚሰሩበት ጉባዔ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል።

45. የጉባዔው ሥልጣን እና ተግባር

ጉባዔው፦

- 1/ የተቃላት እና የተቀናጀ የኢንቨስትመንት አሠራር ለማስፈን በአገራዊ የኢንቨስትመንት አስተዳደር ጉዳዮች በፌደራል መንግሥት እና በክልል መስተዳድሮች መካከል የሚኖረውን ሁሉን-አቀፍ የጎንዮሽ ግንኙነት እና ቅንጅት በበላይነት ይመራል፤

- 2/ በኢንቨስትመንት አስተዳደር የፌዴራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድሮች በሚኖራቸው ሥልጣን እና ኃላፊነት ዙሪያ በሚነሱ ጉዳዮች ላይ ይወስናል ወይም የመፍትሔ ሀሳብ ይሰጣል፤ ውሳኔዎች ወይም የመፍትሔ ሀሳቦችም አግባብነት ላለው ተቋም እንዲተላለፉ በማድረግ መፈጸማቸውን ያረጋግጣል፤
- 3/ የፌዴራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድሮችን በሚያገናኙ የሥራ ሂደቶች የኢንቨስትመንት አገልግሎት አፈጻጸምን ለመገምገም የሚያስችል የክትትል ሥርዓት ይዘረጋል፤ የኢንቨስትመንት አገልግሎት አፈጻጸም እንቅፋት የሚሆኑ ጉዳዮችን መከላከያ እና ማስተካከያ ሥርዓት ተግባራዊ ያደርጋል፤
- 4/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚካሄድ ኢንቨስትመንትን መሠረት በማድረግ ባለሀብቶች የመሬት አቅርቦትን ጨምሮ ከክልል የኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት የሚያገኙትን የቅድመ-ኢንቨስትመንት እና ድህረ-ኢንቨስትመንት አገልግሎት አሰጣጥን በማስመልከት በሚነሱ መሠረታዊ ቅሬታዎች ወይም ጉልህ አለመግባባቶች ላይ ውሳኔ ወይም የመፍትሔ ሀሳብ ይሰጣል።

46. የጉባዔው አባላት

ጉባዔው የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፤

- 1/ ጠቅላይ ሚኒስትሩ ወይም ጠቅላይ ሚኒስትሩ በማይኖሩበት ጊዜ ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩ.....ሰብሳቢ፤
- 2/ የሁሉም ክልሎች ርዕሰ-መስተዳድሮች እና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር ከንቲባዎች.....አባል፤
- 3/ ኮሚሽነሩ፤ የሁሉም ክልሎች እና የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር አግባብ ያለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ኃላፊዎች.....አባል፤ እና
- 4/ እንደ አስፈላጊነቱ በጠቅላይ ሚኒስትሩ የሚሰየሙ አባላት።

47. የጉባዔው ስብሰባዎች

- 1/ ጉባዔው በየስድስት ወሩ አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፤ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ወይም አስቸኳይ ጉዳይ ሲኖር በማናቸውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል።
- 2/ ከግማሽ በላይ የሚሆኑ የጉባዔው አባላት በስብሰባ ከተገኙ ምልዓተ-ጉባዔ ይሆናል።

3/ ጉባዔው በጉዳዮች ላይ በመረጃ ላይ የተመሠረተ ውይይት በማካሄድ ውሳኔ ያሳልፋል ወይም የመፍትሔ ሀሳቦችን ያጸድቃል።

4/ ማናቸውም የፌዴራል መንግሥት ወይም የክልል መስተዳድር አካል የጉባዔውን ውሳኔዎች ወይም የመፍትሔ ሀሳቦች ይፈጽማል።

48. የጉባዔው ጽህፈት ቤት

የጠቅላይ ሚኒስትር ጽህፈት ቤት የጉባዔው ጽህፈት ቤት ሆኖ ያገለግላል።

49. የጉባዔው ተቋማዊ አሠራር

ጉባዔው አጠቃላይ አሠራሩ የሚመራበት፣ ስብሰባዎቹ የሚካሄዱበት፣ የሚያያቸው ጉዳዮች የሚቀርቡበት እና ውሳኔዎች ወይም የመፍትሔ ሀሳቦች የሚሰጡበትን ሥርዓት የሚወስን መመሪያ ያወጣል።

50. ከክልል የኢንቨስትመንት አስተዳደር አካላት ጋር የሚኖር ቅንጅት

1/ ወጥ የሆነ፣ የተቀናጀ እና የተቀላጠፈ ብሔራዊ የኢንቨስትመንት አስተዳደር ሥርዓትን ለመመሥረት ኮሚሽኑ በክልል ሕጎች ከሚመሠረቱ የኢንቨስትመንት አስተዳደር እና ባለድርሻ አካላት ጋር በጥብቅ ትብብር ይሰራል።

2/ ለዚህ ዓላማ አፈጻጸም ኮሚሽኑ ከክልሎች ጋር የሚኖረውን ሁሉን-አቀፍ የአሠራር ግንኙነት የሚመራ መመሪያ አግባብ ካላቸው የክልል የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤቶች ጋር በጋራ ያዘጋጃል።

3/ ተጨባጭ የኢንቨስትመንት ዕድሎችን ለማስተዋወቅ፣ የአስተዳደር ሥራዎችን ለማቀናጀት እና በሃይቱም የክልሎችን ተሳትፎ ለማጠናከር፣ እንዲሁም ከኮሚሽኑ የኢንቨስትመንት ፈቃድ ያገኙ ባለሀብቶች በክልል የሚያገኙትን የቅድመ-እና የድህረ-ኢንቨስትመንት አገልግሎት የተሳለጠ ለማድረግ እና የሚያጋጥሙ ማነቆዎችን ለማቃለል እንዲቻል በኮሚሽኑ ተቋማዊ መዋቅር ውስጥ ቋሚ የክልል ኢንቨስትመንት አስተዳደር ዴስኮች ይቋቋማሉ።

51. የኢንቨስትመንት መሬት አቅርቦትን በተመለከተ የሚፈጸሙ አሠራሮች

1/ ክልሎች አግባብነት ባላቸው የፌዴራል የመሬት አስተዳደር ሕጎች የተሰጣቸውን ሥልጣን መሠረት በማድረግ ለማምረቻ ዘርፍ፣ ለእርሻ እና ሌሎች የኢንቨስትመንት መስኮች የሚውሉ የመሬት አቅርቦት ጥያቄዎችን በተቀላጠፈ ሁኔታ ያስተናግዳሉ፣ ለዚህ የሚሆን ግልጽ እና ተገማች ሥርዓትም ይዘረጋሉ።

- 2/ ክልሎች ለኢንቨስትመንት ሥራ የሚውል መሬትን አስቀድሞ በመለየት፣ በመመደብ እና በአንድ ተጠሪ ክልላዊ አካል ሥር በማደራጀት መረጃዎችን አግባብነት ላለው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ያስተላልፋሉ።
- 3/ በዚህ አዋጅ መሠረት ለሚከናወን ኢንቨስትመንት የተሰጠ ፈቃድን መሠረት በማድረግ ለክልል አካል የሚቀርቡ የመሬት አቅርቦት ጥያቄዎች በተሳለጠ ሁኔታ ተፈጻሚ እንዲሆኑ ኮሚሽኑ ከክልል መስተዳድሮች እና አግባብ ካላቸው የኢንቨስትመንት መስሪያ ቤቶች ጋር በመቀናጀት የማስተባበር እና የክትትል ሥራዎችን ያከናውናል።
- 4/ የኢንቨስትመንት ፈቃድ በተሰጠው ባለሀብት ለኢንቨስትመንት ሥራ የሚውል መሬት አቅርቦት ጥያቄ የቀረበለት የክልል መስተዳድር አካል ለማምረቻ ዘርፍ የሚውለውን መሬት በስልሳ (60) ቀናት ውስጥ፣ ለሌሎች ዘርፎች የሚውል መሬትን አስመልክቶ በሚቀርብ ጥያቄ ላይ ደግሞ በዘጠና (90) ቀናት ውስጥ ምላሽ እንዲሰጥ የሚያስችል ልዩ አሠራር ክልሎች ይዘረጋሉ። ተግባራዊነቱን ይከታተላሉ።

52. የኢንቨስትመንት-ነክ መረጃዎችን ማቅረብ

- 1/ ኮሚሽኑ በዚህ አዋጅ የተሰጠውን ሥልጣን እና ተግባር በአግባቡ መወጣት እንዲችል አግባብነት ያላቸው የፌዴራል መንግሥት እና የክልል መስተዳድር አካላት ለተለያዩ ኢንቨስትመንት ፕሮጀክቶች የሚውሉ መሬቶችን፣ የመሬት አጠቃቀም ፕሮፋይል እና ሌሎች አስፈላጊ፣ የተሟሉ እና ወቅታዊ ኢንቨስትመንት-ነክ መረጃዎችን ለኮሚሽኑ ማስተላለፍ አለባቸው።
- 2/ እያንዳንዱ አግባብ ያለው የክልል ኢንቨስትመንት መስሪያ ቤት ስለክልሉ የሀብት ክምችት እና የኢንቨስትመንት ዕድል የተጠናቀረ መረጃ፣ እንዲሁም ስለክልሉ ኢንቨስትመንት እንቅስቃሴ የተዘጋጁ ወቅታዊ ሪፖርቶችን ለኮሚሽኑ ያስተላልፋል።

ክፍል ዘጠኝ
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

53. የኢንዱስትሪ ፓርኮች

በዚህ አዋጅ በሌላ ሁኔታ ካልተመለከተ በስተቀር የኢንዱስትሪ ፓርኮችን የተመለከቱ ሌሎች አግባብነት ያላቸው የኢንቨስትመንት ሕጎች ተፈጻሚነት ይቀጥላል።

54. ሌሎች ሕጎችን የማክበር እና ዘላቂ የማህበራዊ እና የአካባቢ ጉዳዮች ግዴታ

- 1/ ማንኛውም ባለሀብት የኢንቨስትመንት ተግባሩን የአገሪቱን ሕጎች በማክበር ያከናውናል።
- 2/ ማንኛውም ባለሀብት የኢንቨስትመንት ፕሮጀክቱን ተግባራዊ ሲያደርግ የአካባቢ ጥበቃ ደረጃዎች እና የማህበራዊ አካታችነት ዓላማዎችን ጨምሮ ለዘላቂ ማህበራዊ እና አካባቢያዊ እሴቶች ልዩ ትኩረት ሰጥቶ መንቀሳቀስ አለበት።

55. ደንብ እና መመሪያ የሚውጣት ሥልጣን

- 1/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ደንቦችን ያወጣል።
- 2/ ቦርዱ፣ ኮሚሽኑ፣ የኢትዮጵያ ሲቪል አቪየሽን ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ ኢነርጂ ባለሥልጣን፣ የኢትዮጵያ የኮሙኒኬሽን ባለሥልጣን እና የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ይህን አዋጅ እና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የሚወጣ ደንብን ለማስፈጸም መመሪያ ሊያወጡ ይችላሉ።

56. የተሻሩ እና ተፈጻሚነት የሌላቸው ሕጎች

- 1/ የኢንቨስትመንት አዋጅ ቁጥር 769/2004 (እንደተሻሻለ) እና የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ቦርድን እና የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽንን ለማቋቋም የወጣው የሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 313/2006 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል።
- 2/ በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 313/2006 ተቋቁሞ የነበረው የኢትዮጵያ ኢንቨስትመንት ኮሚሽን መብቶች እና ግዴታዎች በዚህ አዋጅ መሠረት እንደገና ለተቋቋመው ኮሚሽን ተላልፈዋል።
- 3/ ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም ሕግ ወይም አሠራር በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖረውም።

57. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

በዚህ አዋጅ አንቀጽ 56 የተደነገገው ቢኖርም ይህ አዋጅ በሥራ ላይ ከመዋሉ በፊት

የተፈቀዱ ኢንቨስትመንቶችን በተመለከተ በአዋጅ ቁጥር 769/2004 (እንደተሻሻለ) እና አዋጁን ለማስፈጸም በወጡ ደንቦች እና መመሪያዎች መሠረት የተሰጡ መብቶች እና ጥቅሞች ተፈጻሚነት ይቀጥላል።

58. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል።

አዲስ አበባ

አዲስ አበባ ..... ቀን 2012 ዓ.ም.

ሳሕለወርቅ ዘውዴ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ

ሪፐብሊክ ፕሬዝዳንት